

ДОБРУДЖАНСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ Генерал Тошево	
ВХОДЯЩ №	29
ДАТА	12.01. 2015

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Славчо Бонев Славов,
Агробиоинститут, Селскостопанска академия - гр. София,
член на научно жури на конкурс, обявен в ДВ бр. 71 от 26.08.2014 г.

Относно: участие в конкурса на доц. д-р Валентина Георгиева Енчева за заемане на академичната длъжност "професор" в професионално направление 6.2 Растителна защита по научна специалност "Растителна защита (вкл. фитопатология, вирусология, хербология и др.)" за нуждите на отдел "Селекция на слънчогледа" към ДЗИ – гр. Генерал Тошево

Единствен кандидат в обявения конкурс е доц. д-р Валентина Енчева, която заема академичната длъжност "доцент" в Добруджански земеделски институт – гр. Генерал Тошево. Документацията представена от кандидатката във връзка с участие в конкурса е пълна и отговаря на извикванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за прилагането му в Селскостопанска академия.

Кандидатката представя за участие в конкурса три списъка на научните публикации, от които за рецензиране е списък с 50 публикации за участие в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност "професор", публикувани в периода 1999 г. – 2014 г. От тях пет статии (10 %) са под печат. Прави впечатление, че две от статиите отбелязани "под печат" очакващи публикуване в сп. *Helia* са от 2011 г. и не са представени копия на публикуваните статии. От посочените 50 бр. публикации, шест броя са самостоятелните публикации, в които доц. Енчева е единствен автор, а останалите са в съавторство с други учени. От представените статии 17 броя са доклади от юбилейни научни сесии, научни конференции и конгреси, 9 са публикуваните в международни списания, 28 са написани на английски език, а останалите на български. Публикации представени под номера 19 и 20 – "Добра растителнозащитна практика при слънчоглед" и "Добра растителнозащитна практика при рапица", издадени от Националната служба по растителна защита през 2006 г. не приемам за научни статии. Кандидатката е съавтор на "Ръководство за интегрирано управление на вредителите при техническите култури, издадено от НСРЗ, Министерство на земеделието и храните. Посочените в списъка статии публикувани в *Bulgarian Journal of Agricultural Sciences* като публикации с импакт фактор, не приемам за такива, защото в годините на публикуване 2002, 2003 и 2004 г. списанието не е притежавало импакт фактор.

Научната дейност на кандидатката е съсредоточена основно върху болести по слънчогледа. Наред с това тя е правила редица изследвания и е публикувала научни резултати от селекционно подобрителна работа с фасул, леща и грах.

Приносителите на кандидатката могат да се обединят в две групи – научни и научно-приложни. Към **научните приноси** отнасям следните:

- За първи път в България е описан карантинния патоген *Albugo tragopogonis* по слънчогледа и са предложени средства за борба.

- Проучено е заболяването сухо гниене по слънчогледа с причинител гъбен патоген от род *Rhizopus*.
- Описани са разпространението, симптомите и цикъла на развитие на гъбния патоген по слънчогледа *Sclerotium bataticola*.
- Проучен е видовия състав на гъбите от род *Alternaria*, причинители на кафяви листни петна по слънчогледа.
- Разработена е методика за изкуствено заразяване на слънчоглед с гъбния патоген *Phomopsis helianthus* и е проучена агресивността на изолати от този патоген.

Резултатите от изследователската дейност на кандидатката обуславят множество **научно-приложни приноси**:

- Проучена е устойчивостта и е направена е фитопатологична оценка на голям набор от перспективни линии, български и чужди хибриди слънчоглед, диплоидни видове от род *Helianthus*, към икономически важни болести, паразита синя китка, както и за устойчивост на хербициди. В това отношение несъмнен е приносът на доц. Енчева за фитопатологична оценка на селекционните материали на слънчоглед, съхранявани в ДЗИ гр. Генерал Тошево и използвани в селекцията на слънчогледа. Доказателство за това е фактът, че тя е съавтор на 24 хибрида културен слънчоглед, вписани в сортовата листа на България и съавтор на три линии слънчоглед.
- Проучени са ролята на генотипа, сроковете и гъстотата на сеитба, торенето и предсеитбеното третиране на семената върху проявлението на болести по слънчогледа.
- Разработен е метод за производство на биохербицид от гъбата *Fusarium oxysporum* f. sp. *orthoceras* за борба със синя китка по слънчогледа *Orobanche cymata* и е установена оптималната доза за приложението му.
- Проучена е ефективността на редица фунгициди за борба с икономически важни за България болести по слънчогледа.
- Доц. Енчева е съавтор и на три ръководства за растителнозащитни практики, издадени от НСРЗ, МЗХ.

Посочените приноси са лично дело на кандидатката за заемане на академичната длъжност "професор" и обогатяват теорията и практиката на селекцията при слънчогледа.

Доц. д-р Енчева е участвала в разработването на общо 6 проекта, от които - 4 научноизследователски проекта със Селскостопанска академия, 1 научноизследователски международен проект финансиран от Програмата за трансгранично сътрудничество между България и Румъния и 1 проект по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" съфинансиран от Европейския социален фонд на Европейския съюз и свързан с ученически практики.

Като съществен принос на кандидатката оценявам факта, че доц. д-р Енчева е автор на едно изобретение за биохербицид за борба със синята китка (патент рег. № 99104 от 1999 г.), има издадени 13 сертификата за нови сортове растения, 11 от които – от Патентно ведомство от Република България и 2 – от република Румъния. Представени са и две заповеди на МЗХ за вписване в списък А на официалната сортава листа на България на 7 сорта, 2 хибрида и 13 самоопрашени линии

слънчоглед, на които доц. Енчева е съавтор. Това доказва дейност на кандидатката при селекция на слънчогледа и активното ѝ участие в създаването на нови сортове слънчоглед от колектива на ДЗИ, гр. Г. Тошево.

Доц. д-р Енчева е научен ръководител на един докторант. Тя е член на редакционната колегия на Field Crop Studies (Изследвания върху полските култури) – Издание на Добруджанския земеделски институт в гр. Генерал Тошево. В представените ми документи по конкурса не е посочено членство в чуждестранни професионални организации.

В професионалната си кариера кандидатката има две специализации в чужбина тясно свързани с научното направление в което работи – една специализация в Нови сад, Сърбия и една в Бристол, Англия със стипендия от Royal Society.

Доц. д-р Енчева е участвала на множество международни конференции в чужбина, вкл. в Испания, Англия, Холандия и др. страни.

Кандидатката има и широко застъпена административна дейност в управлението на научния сектор в института където работи. Тя е научен секретар на института от 2010 до 2012 г. и заместник директор на ДЗИ - гр. Генерал Тошево от 2012 г и до сега.

Всичко посочено по-горе показва качествена професионална реализация на кандидатката в научно-приложната и практическа дейност на селекцията по слънчогледа. Представените научни трудове доказват обстойни научни изследвания и задълбочен професионален интерес в областта на растителната защита и специално върху фитопатология на слънчогледа, една от основните култури в земеделието в България. Това прави нейната изследователската дейност значима за аграрната наука и за селското стопанство на страната.

Заклучение: На основание на представените научни трудове, съдържащите се в тях резултати и произтичащите от тях научни приноси приемам, че кандидатката отговаря по обща оценка на изследователската дейност на изискванията посочени в Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България в Селскостопанска академия. Несъмнените изследователските качества на кандидатката, постигнатите от нея научни и особено научно-приложни приноси ми дават основание да оценя положително кандидатурата на доц. д-р Валентина Енчева и да препоръчам избирането ѝ на академичната длъжност “професор” в професионално направление 6.2 Растителна защита по научна специалност Растителна защита в обявения в ДВ бр. 71 от 26.08.2014 г.от ДЗИ гр. Генерал Тошево конкурс за нуждите на отдел “Селекция на слънчогледа”.

19.12.2014 г.

подпис:

(доц. д-р С. Славов)